(M.9) Popisky obrázků a vložených videí

Někteří návštěvníci webových stránek nemohou vnímat obrázky. Informace ve formě obrázků a grafiky tito uživatelé nevidí, a to bez ohledu na to, zda jde o fotogalerie, infografiku, obrázkové mapy, tlačítka nebo např. menu ve formě obrázků. Pro tyto uživatele jsou dostupné pouze informace v textové podobě. K tomu, aby měli k obrázkovým informacím přístup, slouží alternativní popisky obrázků.

Pro koho jsou důležité alternativní popisky

Jsou to zejména:

- nevidomí uživatelé webu, kteří pro "zobrazení" stránky používají odečítač obrazovky nebo jiné alternativní výstupní zařízení (např. braillský řádek);
- stroje, především webové vyhledávače, případně i některé programy či aplikace.

Alternativní popisky obrázků

V případě, že nevidomý uživatel webu používá odečítač obrazovky, odečítač mu sdělí, že jde o grafiku, a poté mu přečte alternativní text obrázku. Není-li alternativní text k dispozici, odečítače obvykle přečtou název obrázku.

Jako příklad si ukažme obrázek vykřičníku (viz obr. 4), sloužící k označení důležitých informací. Obrázek má název "vykr2.png".

Obr. 4: Vykřičník (zdroj: archiv autorky)

Pokud u obrázku není uveden alternativní text, odečítač obrazovky tento obrázek přečte jako **"Grafika vykr2png"**.

Pokud je u obrázku uveden alternativní text "Pozor, důležitá informace", odečítač obrazovky přečte obrázek jako **"Grafika, Pozor, důležitá informace"**.

Proto při práci s obrázky nezapomínejte na tato doporučení:

 Pokud obrázek obsahuje nějakou informaci (např. jedná se tlačítko, logo, emotikon, piktogram apod.) a není jen doplňkovou ilustrací, je třeba přidat také alternativní text vysvětlující **funkci obrázku**. Alternativní text (ve zdrojovém kódu označovaný jako alt) je obvykle jedním z polí formuláře pro vložení a úpravu vlastností obrázku.

Na obr. 5 je zobrazeno dialogové okno pro vkládání a editaci obrázku. Popisek obrázku vkládáme do pole "Alternativní text".

Vlastnosti obrázku	×
Informace o obrázku Odkaz Rozšířené	
URL	
/sites/default/files/obrazky/anglicke-nemecke.png	
Alternativní text	
Ukázka anglických a německých knih na regále	
Šířka	Náhled
400	
Výška U O	
310	
Okraje	
Horizontální mezera	NST
Vertikální mezera	a transfer of the second se
Zarovnání	
<nenastavi td="" 🔻<=""><td></td></nenastavi>	
	OK Zrušit

Obr. 5: Vkládání popisku obrázku v dialogovém okně pro úpravu obrázků (zdroj: Knihovna Jabok, získáno 2020-05-14)

 Pokud jsou obrázky důležitou součástí obsahu sdělované informace (např. grafy, schémata nebo jakékoliv obrázky vysvětlují část informace, která není obsažena v textu), připojte slovní popis obrázku, případně i odkaz na zdrojová data (např. na tabulku, z níž byl graf vygenerován).

Jako příklad uvádíme graf znázorňující výsledky dotazu, zda knihovny věnují pozornost přístupnosti webových stránek (viz obr. 6).¹⁾

Přístupnost webových stránek pro osoby s postižením (2014)

Obr. 6: Graf, který vyžaduje popis (zdroj: archiv autorky)

Pokud bychom do alternativního textu uvedli pouze "Graf – výsledky dotazu na přístupnost webů knihoven", nevidomý uživatel by přišel o podstatné informace. Proto je důležité výsledky popsat slovně, např.: "cca 16 % respondentů má přístupné stránky, 9 % ví o problémech a řeší je, cca 24 % přístupnost neřešilo, cca 51 % neví, co přístupnost znamená".

Pokud je popisek příliš dlouhý, je možné jej vložit přímo do textu (v tom případě už nemusíte uvádět v alternativním popisku detaily; stačí uvést např.: "Graf – výsledky dotazu na přístupnost webů knihoven").

 Pro obrázky, které jsou pouze ilustrační a nemají žádný vliv na význam sdělení, se používají prázdné uvozovky "".

Pokud je váš redakční systém správně nastaven, může vám práci s alternativními popisky obrázku usnadnit. Může za vás např. vkládat prázdné uvozovky k obrázkům, u kterých vy sami neuvedete alternativní text nebo upozornit, že alternativní text chybí.

Alternativní popisky vložených videí

Popisky je nutné vkládat i k videím vloženým do webové stránky.

Videa jsou do webových stránek vkládána jako vložené rámy s náhledem videa (ve formě tzv. iframe). Pomocí těchto náhledů může uživatel webu video ovládat nebo přejít na zdrojový server (např. YouTube). Zdrojový kód vloženého rámu je většinou možné zkopírovat na zdrojovém serveru (např. na YouTube je tato volba nabídnuta odkazem sdílet pod ikonou označenou znaky </>).

Pokud vložené video nemá popisek, uživatel s odečítačem obrazovky nemá možnost poznat, o jaké video jde, aniž by spustil přehrávání. To je pro něj velmi nepříjemné, obzvláště pokud se na stránce nachází více videí. Popis nebo nadpis umístěný v textu nestačí, protože uživatel s odečítačem obrazovky se k videu může dostat např. pomocí přesunu na další odkaz (náhled videa totiž obsahuje odkaz/tlačítko, které spouští/zastavuje video; navíc je, jak již bylo zmíněno, obvykle rovněž odkazem na zdrojový server).

Zdrojový kód rámů videa (tzv. iframe) proto doporučujeme opatřit názvem (prvek title). To umožní uživatelům, kteří používají odečítač obrazovky, zjistit, o jaké video jde, aniž by jej museli nejdříve spustit.

V následující ukázce zdrojového kódu pro vložení náhledu videa je na předposledním řádku vložen prvek title obsahující název videa (Jak si objednat doručení knih poštou – video). Právě tento text uživatelé uslyší z odečítače obrazovky a díky tomu se dozvědí, o jaké video jde, aniž by jej museli spustit.

```
<iframe
allow="accelerometer; autoplay; encrypted-media; gyroscope;
picture-in-picture" allowfullscreen="" frameborder="0" height="315"
src="https://www.youtube.com/embed/DlipENPNXN4"
title="Jak si objednat doručení knih poštou – video" width="560">
</iframe>
```

Doporučené zdroje

- Přístupnost HTML5: textové alternativy obrázků (1/2) teorie především část Kdy a jaký alt obrázku přiřadit
- Přístupnost HTML5: Textové alternativy obrázků (2/2) praxe

1)

Jde o jednu z otázek v rámci průzkumu bezbariérovosti služeb knihoven z roku 2014.

